

माणसामुळे वातावरणाचे वेगवेगळ्या प्रकारचे प्रदूषण होत आहे. मागील काही लेखांमध्ये आपण कार्बन वायू व त्यांच्यामुळे होणाऱ्या परिणामांची माहिती घेतली. पण हे प्रदूषण केवळ कार्बन वायूंचे नाही.

त्याच्याबरोबर इतरही गोष्टींमुळे हवेचे प्रदूषण होते. त्यातील प्रमुख घटक म्हणजे धूलिकण किंवा धुराचे कण. या कणांचे वातावरणातील प्रमाण वाढल्यामुळेसुद्धा वातावरणाचे तापमान बदलते व हवामानात बदल होऊ शकतात. कोळसा, खनिज तेल असे इंधन जाळल्यामुळे जसे कार्बन डायऑक्साईड, मिथेन हे वायू बाहेर पडतात, तसेच धुराचे

कणसुद्धा बाहेर येतात. ते वातावरणात पसरून अनेक समस्या निर्माण होतात. विशेषतः हिवाळ्याच्या दिवसांत हे प्रदूषण जास्त जाणवते. पावसाळ्यात हे धूलिकण व धुराचे कण पावसाबरोबर खाली येतात आणि उन्हाळ्यात ते हवेत उंचावर निघून जातात. पण हिवाळ्यात जमिनीजवळच राहतात. त्याचा त्रास जास्त होतो. हिवाळ्यात जमा झालेले धुके आणि त्यात हे धुराचे कण असे मिळून 'स्मॉग' बनते. त्यामुळे श्वसनाचे विकार वाढतात. अशा कणांचा हवामान बदलाशीसुद्धा संबंध आहे. हे कण वातावरणात उंचावरही जातात. त्यांचे प्रमाण वाढले की,

प्रश्न- धूलिकण व धुराचे प्रमाण वाढल्यामुळे तापमानात घट होण्याच्या प्रक्रियेस काय म्हटले जाते?

(उत्तर- रविवार, २१ सप्टेंबरच्या अंकात)

ग्लोबल डिमिंग

सूर्यप्रकाश जमिनीवर येण्यास अडथळे निर्माण होतात. त्यामुळे वातावरणाचे तापमान कमी होते. अशाप्रकारे तापमान कमी होणे हे हवामानात बदल घडवून आणण्यास कारणीभूत ठरते. प्रदूषणामुळे अशाप्रकारे तापमान कमी होण्याच्या प्रक्रियेस 'ग्लोबल डिमिंग' असे म्हटले जाते. माणसाकडून होणाऱ्या प्रदूषणामुळे कार्बन वायूंचे प्रमाण वाढून एकीकडे वातावरणाचे तापमान वाढत आहे. त्याचप्रमाणे अशाप्रकारे धुराच्या कणांमुळे तापमान कमीसुद्धा होत आहे. त्यामुळे काहीजणांना असे वाटेल की, प्रदूषण झाले म्हणून काय बिघडते? पण असे म्हणून

चालणार नाही, कारण धुराच्या कणांमुळे तापमान कमी होत असले तरी त्याचे दुष्परिणामच जास्त आहेत. त्याच्यामुळे श्वसनाचे विकार वाढले आहेत. आरोग्याच्या समस्या वाढल्या आहेत. अनेकांचा मृत्यूसुद्धा होत आहे. म्हणजे कार्बन वायूंबरोबरच धूर व धूलिकणही त्रासदायक ठरत आहेत.

हे खेळाचे मैदान आहे का?

कचरा योग्य प्रकारे नष्ट करा आणि आरोग्यदायी जीवनाचा आरंभ करा

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

Website: <http://mpcb.mah.nic.in>

गुरुवार, दि. २५.०९.२००८ सकाळी ७.४० वा. आकाशवाणीच्या अस्मिता वाहिनीवर जागर पर्यावरणाचा कार्यक्रम ऐका.

पत्रसंवाद सहभाग : रविराज गंधे